Lijekovi i artritis

Medicines and arthritis (Croatian)

Ovaj informativni list pruža uopćene informacije o glavnim vrstama lijekova za artritis. Informativni list također daje prijedloge kako bezbjedno koristiti lijekove i gdje možete dobiti daljnje obavijesti. Ovaj informativni list ne obuhvata sve moguće nuspojave svakog lijeka, te o tome trebate više razgovarati s liječnikom ili ljekarnikom.

Analgetici (lijekovi protiv bolova)

Lijekovi protiv bolova su često prvi koje će vam liječnik preporučiti kako biste ublažili bolove. Neki lijekovi se mogu dobiti bez recepta, dok neke mora prepisati liječnik.

Vrste: Paracetamol je jednostavan lijek za smanjenje bolova koji može ublažiti blage do srednje jake bolove. Postoje i jači lijekovi protiv bolova, kao što su lijekovi u kojima su kombinirani paracetamol i kodein, tramadol i različiti lijekovi na bazi morfija (opioidni analgetici).

Djelovanje: Lijekovi protiv bolova djeluju na nervni sustav kako bi smanjili bolove. Međutim, oni ne utječu na druge simptome, kao što je oticanje zglobova ili ukočenost.

Kako se koriste: U nekim slučajevima bol se može dovesti pod kontrolu uzimanjem analgetika samo kada su oni potrebni. Ponekad se bol bolje dovodi pod kontrolu ako se analgetik uzima redovito, na primjer četiri puta na dan. Pitajte liječnika ili ljekarnika kako je najbolje uzimati analgetik u vašem slučaju.

Rizici: Paracetamol ima vrlo mali broj nuspojava ako se uzima u preporučenoj dozi. Međutim, ako uzimate više od preporučene dnevne doze, može doći do ozbiljnog oštećenja jetre. Jači lijekovi protiv bolova mogu uzrokovati zatvor, mučninu, povraćanje i pospanost.

Ne-steroidni protu-upalni lijekovi (Non-steroidal anti-inflammatory drugs - NSAIDs)

NSAIDs smanjuju upalu, oticanje zglobova i ukočenost. Oni se često koriste za tretman upalnih vrsta artritisa, kao što je reumatoidni artritis. Oni također mogu ublažiti bolove koji se ne mogu dovesti pod kontrolu samo analgeticima.

Vrste: Postoji mnogo različitih vrsta NSAIDs, kao što su naproksen i ibuprofen. Postoji određena skupina NSAIDs koji se zovu COX-2 inhibitori koji uzrokuju manje stomačnih problema. Iako se neki NSAIDs mogu kupiti bez recepta, vaš liječnik vas može posavjetovati koji NSAID i koja doza su najbolje za vas.

Djelovanje: NSAIDs prekidaju proizvodnju supstanci (prostaglandina) u organizmu koje uzrokuju upalu. To smanjuje simptome, kao što su bolovi i oticanje. NSAIDs ne liječe i ne djeluju dugoročno na artritis.

Kako se oni koriste: Neke bolesti se mogu učinkovito kontrolirati povremenom uporabom NSAIDs, tj. po potrebi. Kod nekih drugih bolesti se NSAIDs moraju uzimati redovito. Pitajte liječnika ili ljekarnika za savjet kako je najbolje uzimati NSAIDs u vašoj situaciji i kako smanjiti dozu NSAIDs kada vam se bolovi smanje.

Rizici: Uvijek razgovarajte s liječnikom ili ljekarnikom prije nego što uzmete NSAIDs, jer oni mogu imati ozbiljne nuspojave u usporedbi s paracetamolom. Ako imate problema s krvnim tlakom, bubrezima ili srcem, onda su kod malog broja osoba rizici od srčanog ili moždanog udara i insuficijencije bubrega povećani. Jedna od ozbiljnijih nuspojava NSAIDs je krvarenje stomaka i tankog crijeva. Znakovi krvarenja uključuju bolove u stomaku, krv u stolici (ili tamnu stolicu) i povraćanje boje kave. Trebate se obratiti liječniku ako se pojavi bilo što od gore navedenog dok uzimate NSAIDs.

Kortikosteroidi

Kortikosteroidi se koriste za tretman upalnih vrsta artritisa, kao što je reumatoidni artritis. Oni se također mogu koristiti za tretman samo jednog upaljenog zgloba.

Vrste: Kortikosteroidi se mogu uzimati oralno u tabletama ili kao tekućina. Oni se također mogu dati injekcijom u zglob, mišić ili meko tkivo.

Djelovanje: Ovii lijekovi imaju jako protu-upalno dejstvo, a također smanjuju bolove i oticanje. Međutim, oni ne mogu izliječiti artritis.

Broj telefona lokalnog Ureda za artritis (Arthritis Office): **1800 011 041** ili posjetite **www.arthritisaustralia.com.au**

Arthritis AUSTRALIA

Australian Rheumatology Association

Arthritis AUSTRALIA

Kako se koriste: Liječnik će vam prepisati najmanju moguću dozu na najkraće moguće vrijeme, zbog rizika od nuspojava. Možda ćete morati ponoviti tretman kortikosteroidima kada artritis ponovno 'plane' (kada se simptomi pogoršaju na neko vrijeme).

Rizici: Kortikosteroidi mogu imati ozbiljne nuspojave ako se uzimaju u velikim dozama ili preko dužeg vremenskog perioda (dulje od nekoliko tjedana). Liječnik će pratititi vaše stanje kako bi ustvrdio da li nastaju nuspojave dok ste na kortikosteroidima. Uobičajene nuspojave uključuju dobijanje na težini, stanjivanje kostiju (osteoporozu), visok krvni tlak i povećanu podložnost infekcijama. Injekcije kortikosteroida obično uzrokuju manje nuspojava nego tablete.

Usporavajući antireumatski lijekovi (Disease-modifying anti-rheumatic drugs - DMARDs)

DMARDs se koriste za tretman upalnih vrsta artritisa, kao što su reumatoidni artritis i ankilozantni spondilitis. Mnogi DMARDs djeluju na imuni sustav kako bi suzbili imunitet. To smanjuje aktivnost imunog sustava koji napada i oštećuje zdrave zglobove. Postoji i jedna novija skupina DMARDs, poznata pod imenom 'biološki DMARDs'. Oni blokiraju određene supstance u krvi i zglobovima koje uzrokuju upalu. To smanjuje upalu i usporava oštećenje zglobova. DMARDs i biološki DMARDs prepisuju obično samo specijalisti.

Važne napomene u svezi s lijekovima

- Trebate razumijeti zašto uzimate lijekove i koje su im moguće nuspojave. Razgovarajte s liječnikom ili ljekarnikom kako biste dobili više informacija.
- Uvijek pročitajte sve etikete na lijekovima i uzimajte ih kao što je prepisano. Ako imate nekih pitanja, razgovarajte s liječnikom ili ljekarnikom.
- Nosite sa sobom osobnu evidenciju svih lijekova, uključujući doze i alergije. To vam može biti korisno kada razgovarate s liječnikom ili ljekarnikom.
- Uvijek razgovarajte s liječnikom ili ljekarnikom prije nego što počnete uzimati lijekove kupljene na slobodno, uključujući prirodne preparate, jer neki lijekovi mogu uzrokovati probleme ako se uzimaju skupa.
- Nemojte dijeliti lijekove s prijateljima ili rođacima – lijekovi koje vi uzimate mogu biti štetni za njih.

Za daljnje obavijesti

Australska udruga za reumatologiju (Australian Rheumatology Association) ima informativne listove na engleskom o NSAIDs, kortikosteroidima i o svakom od DMARDs i biološkim DMARDs. Informativni listovi pružaju detaljne informacije o tome kako trebate uzimati te lijekove, o njihovim nuspojavama i mjerama predostrožnosti. Oni su vam na raspolaganju na internet stranicama, na www.rheumatology.org.au

Također možete nazvati telefonsku službu Medicines Line pri Nacionalnoj službi za prepisivanje lijekova (National Prescribing Service) i Healthdirect Australia, za nezavisne informacije koje pruža registrirana bolničarka o lijekovima na recept, lijekovima na slobodno i prirodnim preparatima. Na vaše pitanje ćete možda odmah dobiti odgovor ili ćete možda biti upućeni na vašeg liječnika opće prakse ili ljekarnika ili prebačeni na ljekarnika pri NPS. Telefon: 1300 633 424 od ponedjeljka do petka, od 9 izjutra do 5 poslije podne po istočnom standardnom vremenu ili posjetite internet stranice: www.nps.org.au

ZA VIŠE INFORMATIVNIH LISTOVA O ARTRITISU OBRATITE SE LOKALNOM UREDU ZA ARTRITIS.

Razgovarajte s liječnikom ili ljekarnikom o tome koji je najbolji lijek za artritis u vašem slučaju.

Naučite što više o svojim lijekovima, uključujući kako ih trebate uzimati i koje su njihove moguće nuspojave.

© Autorsko pravo Arthritis Australia u veljači 2014. Recenziju svibnja 2015. **Izvor:** Potpuni popis bibliografije korišćene za kompilaciju ovog informativnog lista možete dobiti od lokalnog Ureda za artritis. Australska mreža liječnika opće prakse (Australian General Practice Network), Australska udruga fizioterapeuta (Australian Physiotherapy Association), Australska udruga bolničara za liječničke ordinacije (Australian Practice Nurses Association), Farmaceutska udruga Australije (Pharmaceutical Society of Australia) i Kraljevski australski koledž liječnika opće prakse (Royal Australian College of General Practitioners) su doprinijeli izradi ovog informativnog lista. Ovaj projekat je financirala Vlada Australije, Ministarstvo zdravstva (Department of Health).

Ne snosimo odgovornost: Ovaj informativni list je izdao Artritis Australija samo u informativne svrhe, te on ne zamjenjuje savjet liječnika.